

Notitie Voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik

Concept

Auteur: RH Zwart
Versie 1.0
13 april 2020

Distributielijst definitief:

- Control
- DT
- MT
- College

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Definities	3
1.2	Een overkoepelend kader	3
2	Rechtmatigheid	4
3	Integer handelen.....	5
3.1	Ons integriteitsbeleid	5
3.2	Aanspreken en handhaven.....	6
3.2.1	Bespreekbaarheid.....	6
3.2.2	Handhaving	6
4	M&O in beleid en uitvoering	7
4.1	Beleidsvoorbereiding.....	7
4.2	Regelgeving.....	7
4.3	Uitvoering.....	7
4.4	Voorlichting/communicatie	8
4.5	Controlebeleid.....	8
4.6	Maatregelenbeleid.....	8
4.7	Verantwoording.....	9
4.8	Evaluatie.....	9
5	Focus van de interne controle	10
5.1	Risicovolle processen.....	10
5.1.1	Risicoregister en controleplan.....	10
5.2	Privacy en databeveiliging	10
5.2.1	De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).....	10
5.2.2	De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)	11
5.3	Integriteit inzake relaties	11
5.4	Ondermijning	11
5.4.1	Bibob.....	11
6	Samenvatting en conclusie	12

1 Inleiding

In de financiële verordening van de gemeente Gooise Meren is het volgende opgenomen:

Artikel 28. Misbruik en oneigenlijk gebruik

1. *Het college draagt zorg voor en legt regels vast voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen;*
2. *Het college draagt zorg voor een actuele, door de raad vastgestelde nota met de uitgangspunten voor het beleid voor de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van de gemeentelijke regelingen en eigendommen;*
3. *Om de vier jaar biedt het college een evaluatie (van de uitvoering van) de nota aan, met daarin een voorstel tot aanpassing of handhaving van de bestaande nota.*

Deze nota geeft invulling aan de in lid 2 genoemde opdracht aan het college.

1.1 Definities

Het begrip Misbruik en Oneigenlijk gebruik wordt door de Commissie BBV als volgt omschreven:

Misbruik:

"Het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen of niet dan wel een te laag bedrag aan heffingen aan de overheid te betalen."

Oneigenlijk gebruik:

"Het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet dan wel tot een te laag bedrag betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan."

In deze definities gaat het met name over misbruik en oneigenlijk gebruik door inwoners en bedrijven (extern). In het vervolg nemen we ook expliciet het mogelijk misbruik of oneigenlijk gebruik door ambtenaren (intern) mee.

1.2 Een overkoepelend kader

Het in deze nota geformuleerde beleid is een uiteenzetting van belangrijke uitgangspunten van de gemeente Gooise Meren om misbruik en oneigenlijk gebruik te bestrijden. De nota bevat op zich geen nieuwe regels. Het is een kapstok voor de opsomming en inkadering van bestaand beleid. De uitwerking van het beleid ten aanzien van voorkoming van Misbruik en Oneigenlijk gebruik vindt plaats in de specifieke regelingen en bijbehorende verordeningen en processen. Overigens zijn de meeste regelingen gebonden aan wettelijke eisen en minimumnormen voor het nemen van maatregelen ter bestrijding van fraude en misbruik. Vanzelfsprekend voldoet de gemeente Gooise Meren aan die wettelijke eisen.

2 Rechtmatigheid

Rechtmatigheid is een van de kernbegrippen van goed overheidsbestuur. Burgers en bedrijven moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente publieke gelden rechtmatig verwerft en besteedt en dat haar vertegenwoordigers in het bestuur erop toezien dat dit gebeurt. In de huidige situatie maakt het oordeel over de rechtmatigheid onderdeel uit van de controleverklaring van de accountant. De commissie Depla heeft voorgesteld dat het College van burgemeester en wethouders (college) zich rechtstreeks verantwoordt over de rechtmatigheid aan de raad. Met ingang van het verslagjaar 2021 zal dit gelden.

Het college zal voor het bepalen van de rechtmatigheid van haar handelen toetsen aan de volgende drie criteria:

1. Het begrotingscriterium

Financiële beheershandelingen dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's

2. Het Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld in de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals: doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

3. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Onder misbruik wordt zoals gesteld verstaan het opzettelijk foutieve informatie geven om ten onrechte voordeel te behalen. Dat is fraude. Oneigenlijk gebruik is misbruik van de 'mazen in de wet', als het wel conform de letter van de wet is, maar in strijd met het doel en de strekking daarvan.

2.1 Misbruik en oneigenlijk gebruik

Misbruik en oneigenlijk gebruik gaat zowel over mogelijkheden voor fraude, diefstal of andere vormen van zelfverrijking in de organisatie, ambtelijk en bestuurlijk, als over misbruik van regelingen door burgers, bedrijven en instellingen. In deze regelingen moeten waarborgen zijn om misbruik te voorkomen.

Extern geldt dat geen middelen de deur uitgaan zonder toetsing aan geldende regelgeving. De gemeente Gooise Meren vindt het belangrijk dat o.a. de uitkeringen, subsidies en vergunningen naar de inwoners of bedrijven gaan die daar recht op hebben. Het is belangrijk dat ook de hoogte en duur van het bedrag juist is. Misbruik en oneigenlijk gebruik willen wij daarom tegengaan. Dit hebben we ook opgenomen in de Financiële verordening.

Een bijzondere vorm van misbruik is 'ondermijnende criminaliteit'. Een exacte definitie daarvan is moeilijk in een zin samen te vatten. Grofweg betekent het de vermenging van de onderwereld en de bovenwereld, de sluipende bedreiging van de integriteit van het openbaar bestuur, overheidsambtenaren en bedrijfsleven, bedreigde bestuurders en ambtenaren, afpersingspraktijken, de innesteling van criminele fenomenen in buurten en woonwijken of het ontstaan van 'vrijplaatsen'.

Maar om misbruik te voorkomen moeten we niet alleen naar buiten kijken, maar ook naar ons eigen handelen. Intern gelden integriteitsregelingen, de ambtseed, functiescheiding in (financiële) processen, maar ook aanspreekgedrag en collegiale toetsing.

3 Integer handelen

Het dichttimmeren van onze organisatie met procedures, systemen en structuren geeft nog geen garantie dat inwoners, bedrijven maar ook de eigen ambtenaren, collegeleden en raadsleden geen misbruik of oneigenlijk gebruik plegen.

3.1 Ons integriteitsbeleid

Ons integriteitsbeleid is vastgelegd in de regeling ambtelijke integriteit en gedragscode gemeente Gooise Meren 2016. Daarnaast kennen we de gedragscode raadsleden en de gedragscode burgemeester en wethouders, ook uit 2016.

Kern van ons beleid is dat ambtenaren en tijdelijke medewerkers de kwaliteit en integriteit van het openbaar bestuur in hun handelen centraal stellen. De regeling draait om het definiëren van 'goed ambtenaarschap'. Daarbij zijn kernwaarden geformuleerd. Dat zijn

Dienstbaarheid

Ambtenaren van de gemeente werken in het belang van de gemeente en van de organisaties en burgers die daar onderdeel van uitmaken.

Functionaliteit

De activiteiten van een ambtenaar hebben een herkenbaar verband met de functie die hij vervult bij of namens de gemeente.

Onafhankelijkheid

Ambtenaren zijn onpartijdig, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.

Openheid

Ambtenaren handelen in alle openheid, zodat optimale verantwoording mogelijk is en de werkgever als overheidsorgaan volledig inzicht kan hebben in handelen van de ambtenaar en zijn beweegredenen daarbij.

Betrouwbaarheid

Op een ambtenaar moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt, wendt hij aan voor het doel waarvoor die zijn gegeven.

Zorgvuldigheid

Het handelen van een ambtenaar is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Fatsoenlijke omgangsvormen

Een ambtenaar gedraagt zich binnen de organisatie op een respectvolle, eerlijke- en integere manier. Vanuit respect wordt met elkaar omgegaan, zowel met collega's, leiding, bestuur als met derden, w.o. burgers.

Deze kernwaarden zijn de toetssteen voor de gedragsafspraken in de regeling. Gedragingen moeten aan deze kernbegrippen getoetst kunnen worden. De gedragsafspraken gaan in op goed ambtenaarschap en omgang met vertrouwelijke informatie. Ze geven de grenzen aan ten aanzien van nevenfuncties, belangen van familieleden en de omgang met geschenken en giften, uitnodigingen voor reizen en congressen etc.

Het gaat ook in op de omgang met gemeentelijke voorzieningen. Dat is een directe invulling van het voorkomen van oneigenlijk gebruik. Tenslotte gaan de afspraken in op de omgang met niet integere zaken en ongewenst gedrag.

3.2 Aanspreken en handhaven

Gedragsafspraken werken alleen binnen een cultuur waarin aanspreken normaal is en waarin gehandhaafd wordt bij overtreding.

3.2.1 Bespreekbaarheid

De bespreekbaarheid van standpunten, gevoelens, dilemma's en overtredingen is een kernfactor in een cultuur waarin kernwaarden gezamenlijk ervaren worden. Voor een waarde als integriteit geldt dit in het bijzonder. Naarmate mensen binnen de organisatie meer ruimte krijgen om over morele zaken te spreken, doen zij dat ook en leren zij meer van elkaar.

We kennen voorbeelden van organisaties waar het mis is gegaan, waar bij normoverschrijdend gedrag de andere kant op is gekeken en men niet meer hoort -of wil horen- wat er werkelijk gezegd wordt. Kritiek, suggesties en signalen worden genegeerd. Terechte kritiek wordt ingeslikt, men houdt zijn mond of loopt met een grote boog om elkaar heen. Ook waar met de mantel der liefde wordt bedekt, is sprake van een zwijgen.

De manier om dit tegen te gaan is door te zorgen dat het gesprek over integriteit gaande blijft. Om ruimte te creëren voor lastige gesprekken, om nadrukkelijk elkaar 'uitdagend te bevragen'. Wij staan voor een organisatie die hiervoor ruimte maakt. Om deze cultuur te bevorderen worden vragen rond 'wat wel en niet kan' regelmatig besproken in afdelings- en teamoverleggen. In dit kader zijn ook de dilemmatrainingen relevant en enkele afdelingen kennen feedbacktrainingen.

Klokkenluiden

Mocht onverhoopt een situatie ontstaan waarin een medewerker zich desondanks niet vrij voelt dit gesprek aan te gaan, dan resteert er een laatste middel. Als het vermoeden is dat een misstand speelt die niet in een cultuur van openheid besproken kan worden, dan vragen we de medewerker dit kenbaar te maken of bij zijn/haar leidinggevende of diens leidinggevende of bij de vertrouwenspersoon, maar het hoe dan ook op tafel te leggen. Hiervoor kennen we de regeling Melding van mistanden, 'de klokkenluidersregeling'.

3.2.2 Handhaving

Sluitstuk is de handhaving van gedrag. Uiteindelijk zien we hoe belangrijk we een norm vinden in de mate waarin we bereid zijn tot handhaving daarvan, in de waardering en beloning van gewenst gedrag en de sanctionering van ongewenst gedrag en de mate waarin er wordt geleerd van (bijna)fouten, incidenten en ongelukken. Waar nodig nemen we maatregelen, met als ultieme sanctie schorsing op basis van artikel 11.4 van de CAO gemeenten 2020.

4 M&O in beleid en uitvoering

Zoals in de inleiding gesteld richten de definities van Misbruik en Oneigenlijk gebruik zich vooral op het misbruik door derden van publieke middelen. Het is aan ons om waarborgen aan te brengen om dit te voorkomen.

Voor activiteiten die vatbaar zijn voor misbruik en oneigenlijk gebruik, geven we hieronder handvatten om op verschillende niveaus waarborgen in te richten, ter voorkoming of vermindering van het risico op Misbruik en Oneigenlijk gebruik. Dit vormt een handleiding voor het voorkomen van Misbruik en Oneigenlijk gebruik in onze regelgeving en uitvoering. Zowel beleidsmakers, juristen, inkopers als controllers hanteren dit als richtsnoer bij hun werkzaamheden.

We kiezen voor een procesmatige benadering, waarbinnen acht stappen worden onderscheiden, te weten:

- 1) Beleidsvoorbereiding
- 2) Regelgeving
- 3) Uitvoering
- 4) Voorlichting/communicatie
- 5) Controlebeleid
- 6) Maatregelenbeleid
- 7) Verantwoording
- 8) Evaluatie

Hierna worden de verschillende stappen toegelicht.

4.1 Beleidsvoorbereiding

In de planfase wordt beleid opgesteld en worden verordeningen of subsidieregelingen voorbereid. Bij het opstellen van de regelingen zorgen wij ervoor dat wij de kans op Misbruik en Oneigenlijk gebruik minimaliseren. Medewerkers moeten zich zo vroeg mogelijk in het beleidsproces al afvragen of er sprake is van een voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik gevoelig beleidsterrein. In paragraaf 5.1 noemen we een aantal risicogebieden.

4.2 Regelgeving

Regelgeving dient zo min mogelijk ruimte te bieden voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Dit wordt bereikt door heldere definities, een nauwkeurige omschrijving van doel en doelgroep en het opnemen van rechten, plichten en voorwaarden. In de regelgeving wordt ook opgenomen welke maatregelen of sancties worden toegepast bij geconstateerd misbruik en oneigenlijk gebruik. Daarnaast dienen in beschikkingen altijd (indien mogelijk) de volgende punten te worden vermeld:

- rechten;
- plichten;
- voorwaarden en
- mogelijke maatregelen of sancties.

4.3 Uitvoering

Wij zorgen ervoor dat een ambtenaar goed nagaat of door de inwoner(s) of bedrijven aan de voorwaarden van bijvoorbeeld een subsidie of uitkering is voldaan. De door de klant of het bedrijf aangeleverde gegevens worden – indien mogelijk – geverifieerd. Voordat wordt uitbetaald, controleert een andere medewerker of

deze werkzaamheden zichtbaar, volledig en juist zijn uitgevoerd (vier-ogen- principe). Op deze wijze worden toereikende controles uitgevoerd op het waarborgen van de getrouwheid en rechtmatigheid.

Misbruik en oneigenlijk gebruik speelt met name bij die activiteiten waarbij de informatie van derden/belanghebbende van groot belang is voor het verlenen c.q. vaststellen van subsidies, heffingen, belastingen en vergunningen. Processen waarbij gevoeligheden spelen, moeten voldoende maatregelen bevatten om de tijdigheid, juistheid, volledigheid en prestatielevring te toetsen van de door belanghebbende verstrekte gegevens. De keuzes die wij hierin hebben gemaakt, staan in de procesbeschrijvingen. Regelmatig wordt getoetst of wordt gewerkt conform de procesbeschrijving. De checks worden zichtbaar vastgelegd.

4.4 Voorlichting/communicatie

Voorlichting geven heeft een preventieve werking en is, in dit kader, vooral van belang om misbruik en oneigenlijk gebruik van een regeling te voorkomen en te ontmoedigen.

4.5 Controlebeleid

Zoals hierboven beschreven, zijn belangrijke 'checks' geïmplementeerd in de dagelijkse uitvoering en het management en monitoring daarvan. In control termen praten we dan over de eerste en tweedelijns control. Daarnaast toetst periodiek een controller (derde lijn) of zichtbaar conform de interne procedure is gewerkt. Naar aanleiding van deze audit schrijft de controller een rapport met conclusie(s) en adviezen aan de procesverantwoordelijke manager(s). In de opdrachten van de Verbijzonderde Controle Functie is expliciet aandacht voor Misbruik en Oneigenlijk gebruik. Bespreking van rapportages vindt plaats in het MT en DT.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wordt de toets op Misbruik en Oneigenlijk gebruik een van de voorwaarden waaraan het college de uitvoering van haar taken toetst op rechtmatigheid. Daarmee komt dit onderwerp nog nadrukkelijker op de agenda van college en gemeenteraad.

In het controleplan worden de regelingen met externe werking waarin mogelijkheden voor misbruik aanwezig zijn vertaald naar een of meerdere controlemaatregelen op basis van een met de accountant afgestemde systematiek.

4.6 Maatregelenbeleid

Om te kunnen reageren op geconstateerd misbruik en/of oneigenlijk gebruik, is een adequaat maatregelenbeleid vereist dat aansluit op de regelgeving. Als norm hierbij wordt gehanteerd, dat tenminste het behaalde voordeel wordt weggenomen. Afhankelijk van de ernst van de situatie, wordt in voorkomende gevallen aangifte gedaan. Van het strikt toepassen van het maatregelenbeleid gaat ook een preventieve werking uit. Aandachtpunten hierbij zijn:

- dat bepalingen met betrekking tot sancties en maatregelen moeten worden opgenomen in de desbetreffende verordening c.q. regeling;
- dat het maatregelenbeleid (zo nodig) nader wordt uitgewerkt in een aanvullende regeling;
- het waarborgen dat het maatregelenbeleid in gelijke gevallen op gelijke wijze wordt toegepast;
- dat bij de voorlichting ook aandacht wordt besteed aan het maatregelenbeleid.

In geval van fraude (misdrijf) wordt in beginsel aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie.

4.7 Verantwoording

Om inzicht te krijgen in de wijze waarop het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid wordt uitgevoerd en wordt nageleefd, moet verantwoording worden afgelegd. Dit wordt gerealiseerd door aan te sluiten bij de reguliere planning- en controlcyclus.

In het kader van de verantwoording worden in ieder geval de volgende stappen ondernomen:

- in de rapportages (tussentijdse rapportage en jaarrekening) wordt in de paragraaf bedrijfsvoering gerapporteerd over de wijze waarop met het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid is omgegaan, dit gaat onderdeel uitmaken van de Rechtmatigheidsverantwoording;
- bij het verrichten van interne controles, audits en onderzoeken wordt aandacht besteed aan het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid;
- bij het opstellen van de jaarrekening wordt door de afdelingen over de aanpak van Misbruik en Oneigenlijk gebruik gerapporteerd;
- bij het opstellen van procesbeschrijvingen, in het kader van de administratieve organisatie, wordt rekening gehouden met Misbruik en Oneigenlijk gebruik -gevoelige aspecten.

4.8 Evaluatie

Periodiek wordt het Misbruik en Oneigenlijk gebruik beleid voor de verschillende beleidsterreinen geëvalueerd door de controllers in samenwerking met het verantwoordelijke afdelingshoofd. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van de gegevens die voortkomen uit de verantwoording. De uitgevoerde evaluatie kan vervolgens aanleiding zijn om het beleid aan te passen. De rapportages die worden opgesteld naar aanleiding van de evaluatie worden via de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening aan de gemeenteraad ter kennis gebracht

5 Focus van de interne controle

5.1 Risicovolle processen

Niet elk proces kent evenveel risico's voor misbruik en oneigenlijk gebruik. In onze controles bepalen we op basis van een risicoanalyse hoe ver onze toetsing reikt. Hierbij zijn de volgende processen geïdentificeerd met de grootste kans voor misbruik en oneigenlijk gebruik:

1. Inkopen en aanbestedingen. Een mogelijke vorm van misbruik is dat iemand zich wil verrijken door een nepfactuur naar de gemeente te sturen in de hoop dat deze wordt betaald, terwijl de prestatie niet (geheel) is geleverd. Ook kan het voorkomen dat een ambtenaar zaken bestelt op rekening van de gemeente maar die hij privé gebruikt (intern);
2. Verstrekken van subsidies. Het risico dat iemand subsidie aanvraagt en krijgt, terwijl hij/zij er niet (geheel) recht op heeft of de gelden voor een ander doel besteedt;
3. Sociaal Domein (Participatie, Wmo, Jeugd), prestatielevering door de aanbieders zorg. Een risico is dat een zorgaanbieder zich wil verrijken door een nepfactuur naar de gemeente te sturen in de hoop dat deze wordt betaald, terwijl de prestatie niet (geheel) is geleverd;
4. Verstrekken van uitkeringen en voorzieningen in het Sociaal Domein. Het risico bestaat dat iemand een uitkering aanvraagt waar hij/zij niet (geheel) recht op heeft of er wordt voor een te lange periode een uitkering ontvangen;
5. Vergunningverlening, toezicht en handhaving;
6. Salarissen en declaraties. Het risico is dat een (fictieve) medewerker wordt opgevoerd in de salarisadministratie of dat het salaris of aantal uren te hoog wordt ingegeven in het salarissysteem;
7. Betalingen bankrekening(en). Het risico dat een medewerker een bedrag overboekt naar zijn/haar eigen rekening of die van een tussenpersoon, zonder dat daar een (volledige) prestatie tegenover staat;
8. Reis- en waardedocumenten. Het risico dat reis- en/of waardedocumenten worden ontvreemd.

5.1.1 Risicoregister en controleplan

In de organisatie moet een volledig en actueel overzicht aanwezig zijn van gevoelige regelingen. De afdeling Control is het meest aangewezen organisatieonderdeel om dit overzicht te beheren, omdat daar ook het toezicht op de rechtmatigheid en interne controle zijn neergelegd.

Zowel in de bewaking van het risicoregister als in het controleplan voor de Verbijzonderde Interne Controle komen deze regelingen uitgebreid in beeld via een uitgewerkt toetsingskader.

5.2 Privacy en databeveiliging

Misbruik en oneigenlijk gebruik heeft niet alleen betrekking op misbruik van middelen. Het kan ook gaan om misbruik van data. Dit kan inbreuk op privacy betrekken met identiteitsfraude als meest vergaande vorm. Het kan gaan om het lekken van vertrouwelijke informatie of persoonsgegevens..

5.2.1 De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Om gegevens van de inwoners binnen Europa beter te beschermen, is er vanaf 25 mei 2018 een nieuwe Europese privacywet van kracht, namelijk de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze wet vervangt de Wet Bescherming Persoonsgegevens. Voorbeelden van persoonsgegevens zijn: naam, adres, geboortedatum, BSN, medische informatie en geloofsovertuiging. De AVG legt vast dat persoonsgegevens alleen verzameld en bewaard mogen worden als en zo lang dat strikt noodzakelijk is. We moeten

als gemeente een register bijhouden met een beschrijving van alle processen en de persoonsgegevens die daarin verwerkt worden. Afspraken met andere organisaties leggen we vast in een Verwerkersovereenkomst.

Om dit nog meer te borgen in de organisatie is een privacy-team actief bestaande uit de functionaris gegevensbescherming (FG), een tweetal juridisch adviseurs en de privacy officer. Het privacy-team werkt daarin nauw samen met de CISO en de informatiemanager.

5.2.2 De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Informatiebeveiliging is de verzamelnaam voor de processen die ingericht worden om de betrouwbaarheid van gemeentelijke processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen misbruik en oneigenlijk gebruik. Hierbij is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) het belangrijkste kader. Vanaf 1 januari 2020 is deze van kracht. De BIO vervangt de bestaande baselines informatieveiligheid voor Gemeenten, Rijk, Waterschappen en Provincies: de BIG, BIR, BIR2017, IBI en BIWA zijn alle vervangen door denaam BIO. Hiermee ontstaat één gezamenlijk normenkader voor informatiebeveiliging binnen de gehele overheid, gebaseerd op de internationaal erkende en actuele ISO-normatiek. Ons uitwerking van dit kader is vastgelegd in het Informatiebeveiligingsbeleid 2016.

5.3 Integriteit inzake relaties

De integriteit van medewerkers en bestuurders in de contacten met belanghebbenden is een bijzonder punt van aandacht. Het integriteitsbeleid is behulpzaam bij het voorkomen van integriteitschendingen en biedt handvatten voor medewerkers in de omgang en samenwerking met relaties van de gemeente. Zie daarvoor het integriteitsbeleid voor politieke ambtsdragers en het integriteitsbeleid voor ambtenaren, zoals dat is opgenomen in het personeelshandboek en in hoofdstuk 3 toegelicht.

5.4 Ondernijning

Alle gemeenten hebben te maken met vormen van ondernijnde, georganiseerde criminaliteit. De onderwereld maakt voor illegale activiteiten gebruik van diensten van 'de bovenwereld'. Bijvoorbeeld voor distributie, financiële handelingen, vergunningen en huisvesting. Het gaat om fenomenen zoals druggerelateerde criminaliteit, grootschalige fraude, witwaspraktijken, mensenhandel, de sluipende bedreiging van de integriteit van het openbaar bestuur, overheidsambtenaren en bedrijfsleven, bedreigde bestuurders en ambtenaren en bijvoorbeeld afpersingspraktijken.

In het Integraal Veiligheidsplan 2019 - 2022 worden maatregelen op dit vlak toegelicht. Belangrijk onderdeel hiervan zijn naast bewustwording de toetsing aan de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (wet Bibob).

5.4.1 Bibob

Bibob staat voor bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur. Middels de Wet Bibob kan de gemeente voorkomen dat er onbedoeld medewerking wordt verleend aan misbruik van vergunningen, subsidies, vastgoedtransacties of bijvoorbeeld aanbestedingsopdrachten.

De gemeente Gooise Meren heeft de toepassing van deze wet uitgewerkt in de vastgestelde Beleidsregel toepassing Wet Bibob 2018 gemeente Gooise Meren.

6 Samenvatting en conclusie

De nota Misbruik en Oneigenlijk Gebruik bevat het normatief kader waarmee Gooise Meren haar beleid op dit terrein vormgeeft. Voor een belangrijk deel gaat dit om houding en gedrag. Voor een ander deel gaat het om het vastleggen van waarborgen in beleid, uitvoering en control. Deze zijn in de specifieke regelingen en procesbeschrijvingen opgenomen. Deze nota geeft het overkoepelende kader, de uitgangspunten en richtlijnen hiervoor.

In de Verbijzonderde Interne Controle krijgen de aspecten Misbruik en Oneigenlijk gebruik aandacht door het toetsen van de meest risicovolle processen op deze criteria. Als onderdeel van de Rechtmatigheidsverantwoording evalueren wij jaarlijks de werking van het beleid inzake Misbruik en Oneigenlijk gebruik.

In onze manier van werken hebben we blijvend aandacht voor integriteit. We zijn ons bewust van onze publieke taak en het vertrouwen dat de burger in ons heeft en mag hebben.